

Πλάτη

Ο οικισμός της Πλάτης είναι από τους πλέον ιστορικούς οικισμούς στο Οροπέδιο, καθώς έχει μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Το 1913 μετά από σύσταση του Ιωσήφ Χατζηδάκη έγιναν ανασκαφές δίπλα στο χωριό, από το R.M. Dawkins της Αγγλικής Αρχαιολογικής Σχολής. Αποκαλύφθηκαν τρία μινωικά κτήρια, Υστερομινωικής I και νεότερα της ελληνικής εποχής.

Ιστορικά Στοιχεία

Δυστυχώς η καταστροφή των κτισμάτων ήταν τέτοια, ώστε δεν ήταν δυνατόν να διαμορφωθεί ολοκληρωτικά το σχεδιάγραμμά τους. Γεγονός όμως είναι ότι ο χώρος κατοικήθηκε από την Υστερομινωική I περίοδο ως την Υστερομινωική III και έπειτα από εγκατάλειψη αιώνων ξανακατοικήθηκε την ελληνική περίοδο. Τα κτίσματα των διαφόρων εποχών διαδέχονταν το ένα το άλλο πάνω στον ίδιο χώρο.

Η πιο ενδιαφέρουσα περίοδος είναι η Υστερομινωική III. Την περίοδο αυτή υπήρχε μια πλατεία σε σχήμα Π, αρκετά ευρύχωρη. Γύρω απ' αυτήν ήταν τρία συγκροτήματα κτηρίων, συμμετρικά τοποθετημένα προς τον Βορρά, τον Νότο και την Ανατολή. Στο κέντρο της πλατείας βρέθηκε μια εστία της ίδιας εποχής. Κατά την ελληνική περίοδο η πλατεία καλύφθηκε από νέα κακοφτιαγμένα κτίσματα.

Η πολεοδομική τοποθέτηση των κτισμάτων είναι θαυμάσια. Εάν τα τρία αυτά συγκροτήματα αποτελούσαν κατοικίες που ανήκαν σε διάφορους ιδιοκτήτες, έχουμε μπροστά μας έναν οικισμό εντελώς πρωτότυπο, διαφορετικό σε σχέδιο απ' όσους έχουν ανασκαφεί μέχρι σήμερα. Αν, όμως, ήταν τμήματα ενός και του αυτού οικοδομήματος με την κεντρική αυλή στο κέντρο, τότε πρόκειται περί ανακτόρου παρόμοιου με τα γνωστά ανάκτορα της Κνωσού.

Αναφέρεται από τον ιστορικό Καστροφύλακα (K104) ως Mettocchio Plati de Sachielari το 1583, από το Ιστορικό Βασιλικάτα ως

Plati Metochio το 1630 (Μνημεία Κρητ. Ιστ. V, σ.29), στην τουρκική απογραφή του 1671 ως Plati με 15 οικογένειες (N. Σταυρινίδης, Μεταφράσεις, Β', σ.136), στην αιγυπτιακή απογραφή του 1834 ως Plati με 25 χριστιανικές οικογένειες (Pashley, Travels in Crete, II, 321).

Πορεία πληθυσμού σύμφωνα με τις απογραφές:

Απογραφή	1881	1900	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
Πληθυσμός	279	333	274	361	396	382	334	288	222	288	167